Toelichting op drie Nijmeegse politievrouwen in het verzet

Een achtergrondschets van Jeanette Geldens, Tine Vastbinder en Annie van Velzen:

- **Geldens, Jeannette**.
  Jeanette Geldens (1902-1996) was de eerste vrouw bij de Nijmeegse politie en had sinds 1927 de leiding over de afdeling Kinderpolitie. Op 8 april 1943 weigerde ze het dienstbevel op te volgen om Joodse vrouwen te begeleiden naar kamp Westerbork, de plek waarvandaan Joodse vrouwen naar de vernietigingskampen gestuurd werden. Als gevolg van haar weigering werd Jeanette gearresteerd en naar kamp Vught gebracht. Na een dag werd ze vrijgekocht, maar ze bracht wel nog drie maanden door in het Arnhemse Huis van Bewaring. Bovendien werd ze ontslagen bij de politie. Daarna verleende ze hulp in het Canisiusziekenhuis en verrichtte ze koeriersdiensten voor het verzet. Direct na de oorlog werd ze een van de twee particuliere secretaresses van koningin Wilhelmina. Deze functie bekleedde ze tot de dood van de koningin in 1962. Daarna bleef ze bij het hofleven betrokken en hield ze contact met de Nijmeegse politiecommissaris Frans Perrick (1916-1983), die tijdens de Tweede Wereldoorlog nog Frans Prick genoemd werd.
  Bronnen: Anneke Nolet, *Vrouwen en Verzet. In het Rijk van Nijmegen, 1940-1945* (Nijmegen 2020), p. 137, 210, 227, 235. Lennert Savenije, *Nijmegen collaboratie en verzet: Een stad in oorlogstijd* (Nijmegen 2018), p. 284, 285. Wil van den Dobbelsteen, *Jeanette: Van Inspectrice naar Secretaresse,* op de Maas & Waaler.nl d.d. 5 januari 2020. Tommy van Es, *Francois Paul Mathieu Perrick 1916 – 1983* op politieacademie.nl.
- **Vastbinder, Tine**.
  Tine Vastbinder (1911-2002) werkte op de administratie van het Nijmeegse politiebureau en gaf tijdens de Tweede Wereldoorlog inlichtingen door aan de lokale Knokploeg (KP) en de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers (LO). Bijvoorbeeld over arrestaties die er aan zaten te komen, zodat sommige mensen daar aan konden ontsnappen. Na de oorlog bleef ze werken voor de Nijmeegse politie. Tot haar pensionering in 1976. Korpschef Frans Perrick was bij haar afscheid.
  Bronnen: Nolet, *Vrouwen en Verzet*, p. 263, 270, 275, 280, 292. Foto *F70763* in de beeldbank van het Regionaal Archief Nijmegen (RAN). Rouwadvertenties in *De Gelderlander* van 18 en 19 december 2002.
- **Velzen, Annie van**.
  Annie van Velzen (1894-1967) was (na Jeanette Geldens) de tweede vrouw bij de Nijmeegse politie.
  In de Tweede Wereldoorlog was Annie van Velzen van meet af aan betrokken bij verzetsactiviteiten. Ze verstrekte distributiekaarten en persoonsbewijzen, adviseerde de Kinderbescherming hoe 'hun' jongens vrijgesteld konden worden van werk in Duitsland en waarschuwde als er arrestaties dreigden. In mei 1943 moest ze halsoverkop Huize St.-Anna verlaten toen het Directoraat-Generaal van de politie het gebouw opeiste. Ze trok in bij een collega aan de St.-Annastraat. Datzelfde jaar vormde een aantal politiemensen van de Recherche en de Kinderpolitie een verzetsgroep rondom hun chef, de jonge inspecteur Prick. Ook Annie van Velzen hoorde daarbij. Het liep fout toen Prick in september 1943 via het plaatselijke verzet in contact kwam met iemand die wapens zou kunnen leveren. De man bleek een spion van de SD te zijn. Prick dook onder bij Annie van Velzen en ontkwam een paar dagen later naar het zuiden. Kort daarna mislukte een poging om de spion te liquideren en werden er 28 mensen opgepakt, onder wie Van Velzen. Ze werd vastgezet in het Huis van Bewaring in Arnhem en daarna overgebracht naar concentratiekamp Vught. Toen in september 1944 de geallieerden kamp Vught naderden en bevrijding nabij leek, werd Van Velzen samen met 650 andere vrouwen op transport gezet naar vrouwenkamp Ravensbrück. Daar kwam ze te werken in de pal naast het kamp gebouwde Siemensfabriek. Vijftig jaar oud was ze inmiddels, maar ze overleefde het. In april 1945 werd ze bevrijd door het Rode Kruis en naar Zweden gebracht. Begin augustus 1945 kwam ze terug in Nijmegen en ging weer aan het werk bij de politie. In 1950 werd ze hoofd van de afdeling Kinderpolitie.
  Bronnen: Lennert Savenije, *Nijmegen collaboratie en verzet: Een stad in oorlogstijd* (Nijmegen 2018), p. 285. Nolet, *Vrouwen en Verzet,* p. 9, 46, 47, 235-238, 270, 308 en 310. Anneke Nolet op de website van het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis:
  http://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Velzen